لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د روژي
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم

حافظ نور أحمد دين

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات
بغرب الديرة (الرياض)

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژي

مسائل او فضائل

مرتب ومترجم

حافظ نور أحمد دين

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

محترمو مسلمانانو وروڼو: دا یوه مختصره رساله ده، پدې کې د روژې احکام، فضائل، او هغه څه ذکر شوي دي کوم چه د مسلمان لپاره په رمضان کې پکار وي.

د الله تعالی نه سوال کوو. چه د دې رسالې په ذریعه مسلمانانو ته فائده ورسیږي.

د روژې تعریف:

د صباح د راختلو نه تر ماښام نمر پریوتلو پورې صرف د الله د رضا لپاره د خوړلو، څښلو، او همبسترې «جماع» نه ځان ساتلو ته روژه وائي.

د روژې حکم:

د رمضان په میاشت کې روژه نیول د اسلام د بنیادي ارکانو نه یو رکن دی، لکه چه په حدیث کې راغلي دي «**بُني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وصوم رمضان**

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحج البيت الحرام» [متفق عليه].

ترجمه: اسلام په پنځو شيونو جوړ شوی دی: ګواهي کول پدي چه نشته بل معبود په حقه مګر يو الله دی، او محمد ﷺ د الله رسول دی، صحيح مونځ کول، زکات ورکول، د رمضان روژه نيول، د بيت الله حج کول.

روژه په چا فرض ده او په چا فرض نه ده:

١ – په هر هغه مسلمان باندي چه بالغ وي، عاقل وي، په روژه قادر وي، او مقيم وي، روژه فرض ده.

٢ – په کافر روژه فرض نه ده او کله چه مسلمان شي نو د تيرو روژو قضاء پري لازم نه ده.

٣ – په ماشوم روژه فرض نه ده ليکن کله کله به د روژي نيولو حکم ورته کيږي د دي لپاره چه عادت واخلي.

٤ – په ليوني نه روژه فرض ده او نه د روژي فديه اګر که بالغ وي، همدارنګه هغه معتوه (بي عقله) چه د ښه بد په مينځ کي فرق نه شي کولي، همدارنګه په هغه سړي چه ګډي وډي خبري کوي د صحيح او غلطو خبرو فرق نه شي کولي.

٥ – هغه انسان چه په مستقل طور سره د روژي نه عاجز وي په يو سبب سره، لکه ډير زيات سپين ګيري يا هغه مريض چه د روغوالي اميد يي نه وي، دا قسمه خلق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژي د هري ورځ په بدل کي يو مسکين ته خوراك ورکوي.

٦ - هغه مريض چه عارضي ناروغه وي او د روغتيا په انتظار وي، که روژه نيول ورته گران (سخت) وي روژه به ماتوي، او بيا به يي قضاء راوژي.

٧ - هغه اُميد واره (حامله) او تي ورکونکي ښځه چه په هغو روژه نيول مشکل وي د حمل او تي ورکولو په سبب، يا په خپل بچي ايريدلي پدي صورتونو کي به روژه ماتوي، او چه کله ئي عذر رفع شي قضاء به راگرزوي.

٨ - حائضه (ماهانه بيماري واله) او نفساء (ځلويښتيء واله) ښځي به روژي نه نيسي په حالت د حيض او نفاس کي، او چه کله روغي شوي قضاء به راگرځوي.

٩ - هغه انسان چه مجبوره شي روژي ماتولو ته لکه څوك اوبو راخيستي وي او دا يي خلاصول غواړي يا څوك په اور کي حصار وي. پدي صورتونو کي که روژه ماتول ضروري وو نو روژه ماتولي شي خو بيا به يي قضاء راوژي.

١٠ - مسافر له روژه نيول او نه نيول دواړه جائز دي، که سفر يي مستقل وي لکه د ټريلو واله چه اکثر وخت يي په سفر وي يا يي سفر عارضي وي لکه د عُمري سفر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو صورتونو کي ورله روژه ماتول جائز دي تر څو چه په خپل ښار کي نه وي.

روژه په څه نه ماتیږي:

١ – کله چه روژه دار یو شي اُوخري په هیره سره ، یا ناپوهيء سره، یا پري څوك زور راولي، نو روژه یي نه ماتیږي، ځکه چه الله فرمائي: ﴿ربنا لا تؤاخذنا إن نسينا ، أو أخطأنا﴾. [البقرة: ٢٨٦]

ترجمه: «اي زمونږ پالونکیه ته مه نیسه مونږ که چیري هیر کړه مونږ یا خطاء شو»،

همدارنګي فرمائي: ﴿إلا من أكره وقلبه مطمئن بالإيمان﴾ [النحل: ١٠٦].

ترجمه: «مګر هغه څوك چه زور پري راوستل شو، او زړه یي په ایمان مطمئن وو».

٢ – که چیري روژه دار څه وخوړل، پدي خیال چه نمر پریوتي دي، یا پدي خیال چه ګني صباح نه دي ختلي. نو روژه یي نه فاسدیږي ځکه چه دا ناپوهه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٣ - که چیري يي مضمضه وکړه، او اوبه يي حلق ته ورسیدلي روژه يي نه ماتیږي، ځکه چه قصد او اراده يي نه ده کړي، که چیري په خوب کي پري اودس واوختلو روژه نه فاسدیږي ځکه چه دا په خپل اختیار کي نه دي.

روژه ماتونکي اته دي:

١ - جماع «همبستري» کله چه د رمضان په ورځ کي روژه دار جماع وکړي نو په هغي قضاء هم لازمه ده، او ورسره سخته کفاره هم يعني غلام آزادول، که دا نه وو نو دوه میاشتي پرله پسي روژه نیول، که د دي طاقت يي نه وو، نو شپیته مسکینانو ته خوراك ورکول.

٢ - په ويښه خپل مَنِي ايستل، د لاس په ذريعه يا د چا سره د سملاستو په ذريعه يا د ځکلولو يا ځان ته د نژدي کولو په ذريعه.

٣ - خوړل يا سکل د يو شي، برابره خبره ده که انسان ته نفعه رسوي لکه ډوډي اوبه، يا تاوان لکه سګرټ.

٤ - هغه ډريپ يا انجکشن لګول چه د هغي په سبب خوراك ته ضرورت نه راځي، لیکن کومه ستن او انجکشن چه د خوراك فائده نه ورکوي په هغي روژه نه ماتیږي که د

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوخې وي او که د رګ، اګر که په حلق کې يې خوند بيامومي.

٥ – خپل ځان ته د بل چا نه وينه خيژول.

٦ – د حيض او نفاس وينه وتل.

٧ – ښکر لګول، يا بل ته وينه ورکول. ليکن د پوزې يا د غاښ نه وينه وتلو باندې روژه نه ماتيږي.

٨ – قې (اُلټې) کول قصداً. که بغير د قصد نه پخپله اُلټې راغلې په هغې روژه نه ماتيږي.

فايدې:

١ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د جنابت په حالت کې د روژې نيت وکړي او غسل د صباح ختلو نه روسته وکړي.

٢ – کله چه د حيض يا نفاس واله ښځه د خپلې بيمارۍ نه د صباح ختلو نه مخکې پاکه شوه په هغې روژه فرض ده. اګر که غسل يې د صباح نه روسته وکړه.

٣ – روژه دار له د روژې په حالت غاښ ايستل، د زخم دوايي کول، په غوږ يا پوزه کې دوايي اچول جائز دي. اګر که خوند يې په حلق کې محسوس کړي.

٤ – مسواک وهل د روژې په صباح، غرمه، مابنام ته نژدې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر حالت کې جائز دي.

٥ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د خپل ځان نه گرمي کمه کړي په اوبو سره یا په مکیف (ایرکنډیشن) سره.

٦ – کوم روژه دار چه د سابندي تکلیف لري هغي له جائز دي چه د ثوپ «بخاخ» په ذریعه خپله سابندي آزاده کړي.

٧ – جائز دي د روژه دار لپاره چه خپلي شونډي لمدي کړي یا مضمضه وکړي که خوله یي وچه وي. لیکن غړغړه به نه کوي.

٨ – د روژه دار لپاره د چربانگي (پیشمني) وروسته کول. او په روژه ماتي کي جلتي او بیژه مستحب ده کله چه نمر پریوزي. همدارنگي په تازه کجورو روژه ماتول. که نه وي په وچو کجورو. که هغه نه وي په اوبو باندي روژه ماتول مستحب دي. که اوبه نه وي نو په هر قسمه حلال طعام دي افطار وکړي. که طعام نه وو. په خپل زړه کي دي د روژه ماتي نیت وکړي. تر دي چه خوراك پیدا شي.

٩ – د روژه دار لپاره سنت دي چه ډیري نیکیاني کوي او د بدو کارونو نه ځان ساتي.

١٠– په روژه دار فرض دي چه فرائضو همیشه والي وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حرامو نه ځان وساتي. پنځه مونځونه د جماعت سره وکړي. که په جماعت قادر وو. او دروغ، غیبت، دوکه او سودي کارو بار پریږدي. او هغه خبري او کار پریږدي کوم چه حرام وي. لکه چه رسول الله ﷺ فرمائي: **«من لم يدع قول الزور والعمل والجهل به، فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه»** [البخاري] کوم چا چه دروغ خبري، او په دروغو عمل او بي صبري پري نه خودلي. د دي انسان خوراك سكاك پري خودلو ته د الله هیڅ حاجت نه شته.

د روژي فائدي:

١ – د روژه دار د خُلي بُوي الله تعالى ته د مشكو نه ډير خوښ دي.

٢ – ملائك روژه دارو لپاره تر روژه ماتي پوري ښښنه غواړي.

٣ – الله تعالى هره ورځ جنت ښائسته كوي او ورته وايي قريبه ده چه زما د نيكانو بندگانو نه تكليفونه او سختي لري كړاي شي او تا له راشي.

٤ – پدي مياشت كي شيطانان تړل كيږي.

٥ – پدي مياشت كي د جنت دروازي برسيره كيږي او د جهنم دروازي بنديږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦ – پدې میاشت کې لیلة القدر «شب قدر» ده چه هغه د زرو میاشتو نه غوره ده څوك چه پدې شپه کې د خیر او ثواب نه محروم شو دا د ټول خیر نه محروم شو.

٧ – د رمضان په آخري شپه روژه دارو ته ببښنه کیږي.

٨ – د رمضان په هره شپه د الله تعالی له طرفه له جهنم نه خلق آزادیږي.

مسلمانه وروره! د کومې میاشتې چه دا فضائل او خاصیتونه وي. نو مونږ به په څه شي سره د هغې استقبال کوو؟ آیا په بې هوده خبرو بې خوبې او بې فائدې شب گیرۍ سره؟ او یا دا چه د دې په راتللو سره چیغې فریادونه شروع کړو او د یو غټ بوج خیال پرې وکړو؟ بلکه صحیح مسلمان د رمضان استقبال په خالصې توبې سره کوي او کلك عزم کوي چه دا به د ځان لپاره یو فرصت شمیرم. او خپل وختونه به په خو اعمالو جوړوم.

په رمضان کې ضروري کارونه:

١ – روژه نیول. رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «د بني آدم هر عمل د هغې لپاره دي یعني «یو څه ظاهري یا باطني فائده ورته حاصلیږي» ....

الله فرمائي مگر روژه داسې نه ده. دا صرف زما لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده او زه به پخپله د دې بدله ورکوم. [البخاري ومسلم].

په بل حديث کې رسول الله ﷺ فرمايي: چا چه د رمضان روژه صرف د ايمان او ثواب لپاره ونيوله. نو تير شوي گناهونه به ورته معاف شي» [بخاري].

او پدې کې شك نه شته چه دا دومره ډير ثوابونه د هغه سړي لپاره نه دي چه هغه فقط د خوراك سكاك نه منع شي بلكه رسول الله ﷺ خو فرمائلي دي:

ترجمه: كوم څوك چه په روژه کې دروغ خبرې د دروغو كار او بې صبرې پرې نه دي. نو د دې خوژل او څكل پريښودلو ته د الله تعالى هيڅ حاجت نه شته. [البخاري].

همدارنگې رسول الله ﷺ فرمائلي: روژه ډال دي. نو كله چه ستاسې د يو كس روژه وه نو نه دې بې حياء خبرې كوي نه دې گناه كوي، او نه دې بې صبرې كوي. كه چا ورته كنځل وكړل. ورته دې ووايي: چه زه روژه يم [بخاري ومسلم].

نو اې د الله بنده! كله چه تا روژه ونيوله پكار ده چه ستا غوږونه، سترگې او ژبه او ټول اندامونه روژه ونيسي. او ستا د روژې او بوزې ورځ دې برابره نه وي. لكه دارنگه د حضرت جابر بن عبد الله نه په روايت کې راغلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې مونځ :

رسول الله ﷺ فرمايي چا چه په رمضان کي قيام (تراويح او تهجد) وکړه دي ته به تير شوي گناهونه معاف شي [بخاري ومسلم]

دا يوه اهمه ياد دهاني ده، مسلمانه وروره تا له پکار دي چه د امام سره تراويح پوره کړي د دي لپاره چه د قائمينو (تهجد گذارو) سره وليکل شي. ځکه چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د خپل امام سره يو ځاي قيام (مونځ د شپي) وكړي تر دي پوري چه امام واپس شي. د دي لپاره به د ټولي شپي مونځ وليکل شي. [السنن].

صدقه ورکول:

«رسول الله ﷺ د ټولو خلکو نه زيات سخي وو. او بيا به د هر وخت نه زيات په رمضان کي ډير سخي وو تر دي چه د خير په لحاظ به د ليگل شوي سيليء نه هم ډير سخي وو». [متفق عليه]

همدارنگي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «غوره صدقه هغه ده چه په رمضان کي وي» [ترمذي]

بيا د دي صدقي مختلف صورتونه او قسمونه دي:

١ – په چا باندي خوراك خوړل. الله تعالى فرمائلي دي: «دا نيكان هغه خلك دي چه د ميني واله خوراك وركوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکین، یتیم او قیدي ته، وائي چه مونږ درله صرف د الله رضاء لپاره خوراك درکوو. ستاسي نه بدله او شکر نه غواړو مونږ د خپل پروردګار نه د هغي ورځي (د عذاب نه) ویریږو کومه چه د پریشاني او سختي ورځ ده. نو الله دوي د دي ورځي د سختي نه بچ کړل. او خوشحالي او تازګي یي ورته ورسوله او دوي له یي د دوي د صبر په بدله کي جنت او ریښمني لباس ورکړه» [الإنسان: ۸ - ۱۲].

د دي وجهي نه سلفو صالحینو به بل له خوراك ورکولو کي ډیر کوشش او حرص کولو او دا کار به یي په ډیرو عباداتو وړاندي کولو بیا دا خوراك برابره خبره ده که وږي ته ورکړل شي او یا یو نیك صالح ملګري ته ځکه چه طعام چا له ورکول کیږي هغه کي فقر شرط نه دي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «کوم مؤمن چه بل وږي مؤمن ته طعام ورکړه الله به ورته د جنت د میوونه طعام ورکړي او چا چه په مؤمن اوبه وڅکولي الله به پري خالص تازه شراب وڅکي» [الترمذي]

د بعضو سلفو صالحینو دا حال وو چه په نورو مسلمانانو ورونو به یي خور اك خوړلو او پخپله به روژه وو. د هغو خدمت به یي کولو او هغوي ته به یي آرام رسولو. چه د دوي د جملي نه یو حسن البصري او عبد الله بن مبارك وو.

ابو سوار عدوي فرمایي: د بنو عدي بعض خلك څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي وو چه پدي جماعت کي به يي مونځ کولو او يو کَسْ پدوي کي به په طعام يواځي روژه نه ماتوله که څوك به يي بياموند د هغي سره به يي يو ځايي خوراك کاوه. او که څوك به نه وو خپل خوراك به يي جماعت ته ويستلو د خلکو سره به يي شريك د يو بل طعام خوړلو.

بل له خوراك ورکول يو داسي عبادت دي چه د دي نه نور ډير عبادتونه پيدا کيږي. د دي د جملي نه يو محبت او مينه جوړيدل د هغه ورونو سره په کومو چه تا خوراك کړي دي. او دا د جنت د تللو سبب دي لکه حديث کي راغلي دي: «جنت ته تر هغي نه شي تللي تر څو چه مو ايمان نه وي راوړي. ايمان تر هغه نه شي راوړلي تر څو مو د يو بل سره محبت نه وي کړي» [مسلم].

همدارنگي د طعام ورکولو په ذريعه د نيکانو مجلس انسان ته نصيب کيږي ورسره ستا د طعام په ذريعه چه هغه نيکانو ته د اطاعت لپاره کوم قوت ور په برخه کيږي په هغي کي هم ستا ثواب کيږي.

روژه دار له روژه ماتي ورکول:

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه په روژه دار روژه ماته کړه نو دده د روژه دار هُمره ثواب کيږي ليکن د هغي په اجر کي څه کمي نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تدبر (سوچ) سره د قرآن کريم تلاوت کول:

مسلمانه وروره! په کار ده چه په سوچ فکر او عاجزي سره د قرآن تلاوت وکړي ځکه چي سلف (پخواني بزرگان) به په تلاوت ډير متأثره کيدل.

امام بيهقي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړي چه کله دا آيت نازل شو. «آيا پس تاسي د دي وينا نه تعجب کوي. او خاندي او ژاړي نه» [النجم: ٥٩ - ٦٠].

اهل صفي والو دومره وژړل چه اوښکي يي په اننگو رواني شوي. کله چه رسول الله ﷺ د دوي سلگي واوريدلي نو ويي ژړل نو د هغي په ژړا مونږ هم وژړل. بيا رسول الله ﷺ وفرمائل: چا چه د الله د ويري نه وژړل هغه به جهنم ته نه ننوزي.

د نمر ختلو پوري جماعت کي کيناستل:

د رسول الله ﷺ دا عادت وو چه کله به يي د سحر مونځ وکړ نو په خپل جاي نماز به تر نمر ختو پوري ناست وو.[مسلم]

همدارنگي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت دي چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوک چه د سحر مونځ د جماعت سره وکړي بيا کيني او الله يادوي تر دي چه نمر راوخيژي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دوه رکعته مونځ وکړي د دې لپاره د یو حج او عمرې مکمل، مکمل، مکمل ثواب دی» [ترمذي صححه الباني].

دا خو په عامو ورځو کې دي نو د رمضان د ورځو به لا څه حال وي؟

اعتکاف (چهله) کول:

رسول الله ﷺ به په رمضان کې لس ورځې اعتکاف کولو، په کوم کال چه وفات کیدو. په هغې کال یې شل ورځې اعتکاف وکړ. [بخاري]

عمره کول:

د رسول الله ﷺ نه ثابت دي چه عمره کول په رمضان کې د حج د ثواب سره برابریږي. [بخاري ومسلم].

د ليلة القدر تالاش:

الله تعالی فرمائي: (ترجمه): «دا قرآن مونږ د قدر په شپه نازل کړي، ته څه پوهیږې چه د قدر شپه څومره شان واله ده، د قدر شپه د زرو میاشتو نه غوره ده» [القدر: ۱ - ۳]

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه د قدر په شپه صرف د ایمان په وجه او د ثواب لپاره قیام (نفلونه وکړل) تیر شوي ګناهونه به ورته معاف شي [بخاري ومسلم].

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ﷺ به د ليلة القدر تالاش كولو، او اصحابو ته به يي د هغي د تالاش امر كولو. او خپل اهل به يي په آخري لسو شپو كي راويښول، پدي اُميد چه د قدر شپه به بياومي، او دا شپه په آخري لسو شپو كي ده، او بيا خاص طور سره په طاق شپو د لسو كي ډيره مناسب ده مُندلو ته.

حضرت عائشه رضي الله عنها فرمائي چه ما د رسول الله ﷺ نه تپوس وكړ، كه زه د قدر شپي سره موافقه وكړم يعني لاندي يي باسم، نو كومه دُعا به وايم؟ رسول الله ﷺ وفرمائل: (اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي) [أحمد وترمذي].

ترجمه: أي الله ته ښښنه كونكي يي ښښنه خوښوي نو ماته ښښنه وكړه.

ډير ذكر دُعا او استغفار:

مسلمانانو ورونو او خويندو د رمضان شپي ورځي ډيري غوره دي. نو پدي ورځو كي ډير ذكر او دعا فرصت وګڼي بيا خاص طور په هغه وختونو كي چه په هغي كي سوال قبليږي چه د هغي له جملي نه:

١ - د روژه ماتي وخت دي . ځكه د روژه دار لپاره پدي وخت كي يو خاص وخت وي چه په هغي كي دعا نه واپس كيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – د شپې آخري دريمه حصه په کوم وخت کې چه زمونږ رب ذو الجلال نازليږي او وايي: آيا څوك غوښتونكي شته چه سوال يې وركړم: آيا څوك ښښنه غوښتونكي شته چه بخښنه ورته وكړم.

۳ – د چرښانګ په وخت کې بخښنه غوښتل الله فرمائي: ترجمه: «مؤمنان په چرښانګ کې د الله نه بخښنه غواړي»

[الذاريات]

د جمعې په ورځ د دعا قبليدولو د وخت لټون كول. او مناسب وخت يې د جمعې د ورځې آخري ساعت دی.

هغه مخالفات د كومو نه چه په روژه کې ځان ساتل په کار دي:

۱ – د شپې نه ورځ او ورځې نه شپه جوړول يعني ټوله ورځ خوب او شپه کې شب ګير.

۲ – د بعضي فرضي مونځونو نه ويده كيدل.

۳ – په خوړلو او سكلو کې زياتي كول.

٥ – بې فائدې وخت ضائع كول.

٦ – چرښانګې ډير د وخته كول او بيا د سحر مانځه نه وړاندې ويده كيدل يعني مونځ پريښودل.

۷ – كله چه د روژه ماتي وخت نژدې وي نو په تيزه ګاډي چلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸ – د تراويح مونځ پريښودل.

۹ – د بې فايدي لوبو، ساعت تيري، او ګناهونو لپاره د ځوانانو جمع کيدل.

۱۰– د ډيوټي او وظيفي په وخت کي د کار د ملګرو سره جمع کيدل او وخت په غيبت او چوغليء تيرول.

۱۱– د ښځي اکثر وخت په أخلي پخلي تيريدل.

مسلمانه وروره! بحث خو اوږد شو ليکن يوه اهمه خبره چه هغي ته توجه ضروري ده هغه اخلاص او د نيت صفائي ده يعني روژه صرف د الله د رضا لپاره نيول، ځکه خو وايي چه ډير ځل روژه دار ته په روژه کي د تندي او لوږي نه علاوه نور څه (ثواب) نه حاصليږي. او همدا وجه ده چه په حديث کي کله هم د روژي ثواب ذکر کيږي نو دا شرط ورسره شامل وي چه: «ايماناً واحتساباً» يعني روژه به صرف په الله باندي د ايمان او د ثواب لپاره نيسي: د الله تعالى نه سوال کوو چه مونږ او تاسو ته په قول او عمل ښکاره او پټه کي اخلاص نصيب کړي.

په هر رمضان کي د الله له طرف نه آواز کيږي چه: اي د خير غوښتونکيه، متوجه شه: اي د شر لټونکيه: کمي وکړه په شر کي: لهذا مسلمانه وروره دا لږ عمر ځان ته فرصت وشميره، لږ سوچ وکړه، په تير شوي رمضان کي ډيرو خلکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ سره روژې نيولي وي ليکن اوس هغوي چيري دي ډيرو خلکو زمونږ سره تراويح کړې وي، فکر وکړه چه هغوي چيري تللي دي؟ بعضي له دوي نه مرګ ناځاپه ورک کړل بعضي ناروغه شول چه د روژو او تراويح طاقت نه لري. لهذا ته د الله شکر اداء کړه او ځان له د تقوا توخه برابره کړه تر څو چه ده ته مهلت او فرصت وي. ډير خلق د هغه دُعا ګانو په باره کي تپوس کوي کومي چه د تهجد په مانځه کي ويلي کيږي:

لاندي د بعضو دُعاګانو ذکر کيږي:

١ – د رکوع دُعاء :

رسول الله ﷺ فرمائي: «په رکوع کي د خپل رب لويي او تعظيم بيان کړيء. [مسلم] نو مونږ به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم**: «پاک دي لوي پروردګار زما» دري ځله يا زيات، يا: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم وَبِحَمْدِهِ**: «پاک دي لوي پروردګار زما او د هغي تعريف دي» بيا د دي نه روسته دا لاندي اذکارو کي يو غوره کړه: **(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْلِي)** «اي الله زمونږ پروردګاره ته پاک يي او ستا تعريف دي، اي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ما ته ښبښنه وکړې» (اللّٰهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، أَنْتَ رَبِّي، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّي وَعَظْمِي وَعَصَبِي وَمَا اسْتَطَعْتُ وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) - (سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ) (سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ).

«اي الله ستا لپاره ما رکوع وکړه، په تا مې ایمان راوړې، او ستا تابع يم، ته زما پروردګار يې، ستا نه ویریدل او عاجز شو زما غوږونه، او زما سترګې، زما دماغ، زما هډوکي، زما پلې (وژي)، او هغه څه چه زما په طاقت کې وي، او هغه جسم کوم چه زما قدمونو اوچت کړې دې خاص د الله د پاره چه پروردګار د عالم دې. ډير زيات پاك او مقدس دې د فرشتو او روح (جبريل) رب»

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ - هغه دُعا چه د رکوع نه روسته په «قومه» کي ويل کيږي:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ يا: **ولَكَ الْحَمْد** يا: **اللّٰهُمَّ ربنا ولك الحمد**.

«اي زمونږ پروردګاره خاص تا له ټول تعرفونه دي» د دي نه روسته په لاندي دعاګانو کي څانله دعا خوښه کړه: «**رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْد حَمْداً كَثِيْراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى**» «اي زمونږ ربه او ستا لپاره تعريفونه دي ډير، پاك، په هغوي كي بركت دي، څرنګه يي چه زمونږ رب خوښوي او خوشحاليږي پري» يا ورسره دا هم زياته كړه: «**مِلْءَ السَّمٰوَاتِ وَمِلْءَ الأرضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَه، أَهْلَ الثَّنَاءِ والْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، اللّٰهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا اَعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ولاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ**، «تا له تعريف دي دومره چه ډك شي پري آسمانونه، او زمکي، او هغه څه چه په مينځ د دوي کي دي، او ډك شي پري هغه څه کوم چه ستا خوښ شي روسته له

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، اې د صفتونو او لويي لايقه، د ټولو نه رسبتني خبره کومه چه بنده کړي وي هم د هغه ده، مونږ ټول ستا بنده ګان يوو. اې الله ته چه څه ورکړي هغه څوك نه شي منع کولي، او ته چه څه منع کړې د هغي ورکونکي نه شته. ستا په دربار کي رُتبي واله ته د هغه رُتبه فائده نه شي ورکولي»

دا بار بار وايه يا ورسره دا هم زيات کړه: **اَللّٰهُمَّ طَهِّرْنِي بِالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ، وَالْمَاءِ الْبَارِدِ، اَللّٰهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ**.«اې الله پاك کړې ما (د ګناه نه) په واورې سره، په ږلي سره، په يخو اوبو سره، اې الله: پاك کړې ما د ګناهونو نه او د خطاګانو نه لکه څرنګه چه سپينه جامه د خيري نه پاکيدلي شي»

د سجدې دُعا ګانې:

رسول الله ﷺ فرمايلي دي: «هر چه سجده ده نو پدې کي د دُعا (غوختني) کوشش وکړي، لايق ده چه ستاسې دُعا قبوله شي». [مسلم]

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل حديث كي راغلي دي: كله چه انسان په سجده كي وي نو الله ته ډير نژدي وي، نو په كي ډيره دُعا كوي. [مسلم]

نو په سجده كي به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى**: «پاك دي ډير اوچت دي رب زما» دري ځله يا د دي نه هم زيات بار بار ويل، يا دا ووايه: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ.** «پاك دي ډير اوچت دي رب زما سره د صفتونو خپلو» دري ځله: «**سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ**».

«**اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، وَأَنْتَ رَبِّي سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ، فَأَحْسَنَ صُوَرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ**».

«اي الله ما ستا لپاره سجده وكړه، په تا مي ايمان راوړي، تا ته تابع يم، ته زما رب يي، سجده وكړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ زما يي پيدا كړي د هغي شكل يي جوړ كړي او ښكلي يي كړ شكل د مخ او برسيره يي كړا سترگي او غوږونه د هغي، نو د بركت والا دي الله چه ښه پيدا كونكي دي»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اللّـٰهُمَّ اغفِرْلِيْ ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّهُ وَجِلَّهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلاَنِيَتَهُ وَسِرَّهُ».

«اي الله وبښـه مـا ته ټوله ګناه زمـا لويه، وړه، اوله، روستني، ښکاره، او پټه»

«سَجَدَ لَكَ سَوَادِيْ وَخَيَالِيْ، وَآمَنَ بِكَ فُؤَادِيْ، أَبُوْءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، هذِي يَدِيْ وَمَا جَنَيْتُ عَلى نَفْسِيْ»

«سجده وکړه ستا لپاره سوچ فکر زما، ايمان راوړي په تا زړه زما، اقرار کوم په هغه نعمت چه پر ما دي کړي دي. دا زما لاس دي او هغه څه چه ما په خپل ځان زياتي کړي دي».

«سُبْحَانَ ذَا الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ»

«پاك دي الله د ډير زور خـاوند دي او د لوي بادشـاهي خاوند دي او د لويي او عظمت والا دي»

«سُبْحَانَكَ اللّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لا إلَهَ إِلاَّ أَنْتَ»

«اي الله ته پاك يې سره د تعـريفـونو خـپلو، نه شتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل معبود بر حق مګر ته یې»

«اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ لِسَانِي نُوراً، واجْعَلْ فِيْ سَمْعِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ بَصَرِي نُوْراً، وَاجْعَلْ مِنْ تَحْتِيْ نُوراً، واجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُوراً، وَعَنْ يَمِيْنِي نُوراً، وَعَنْ يَسَارِيْ نُوْراً، وَاجْعَلْ فِيْ نَفْسِيْ نُوْراً، وَعَظِّمْ لِيْ نُوراً».

«اي الله وبښي ماته هغه څه (ګناه) چه ما پټ او یا ښکاره کړي ده، اي الله زما په زړه کي رڼا پیدا کړي، زما په ژبه کي رڼا پیدا کړي، زما په غوږونو کي رڼا پیدا کړي، زما په سترګو کي رڼا پیدا کړي، زما لاندي، باندي، ښي، ګڅ طرف ته رڼا پیدا کړي زما په نفس کي رڼا پیدا کړي او زما رڼا لویه کړي».

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأَعُوْذُ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِيْ ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ». «اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اي الله زه ستا د غُصي نه پناه غواړم ستا په رضا سره او ستا د سزا نه ستا په عفو سره، او پناه غواړم ستا نه هم ستا په ذريعه، زه په پوره طريقه ستا تعريف نه شم کولي، ته هم هغه شان يي څرنګه چه د خپل تعريف کړي»

د دوو سجدو په مينځ کي دُعا:

ربِّ اغفِرْلِي.... **ربِّ اغفِرْلِي**. ... **ربِّ اغفِرْلِي**. يا ورسره دا هم زيات ووايه (کوم چه په بل روايت کي راغلي او شيخ الباني قوي کړي) «**اللّٰهُمَّ رَبِّ اغْفِرْلِيْ وَارْحَمْنِي واجْبُرْنِي وارْفَعْنِي واهْدِنِي وَعَافِنِيْ وارْزُقْنِي**».

«اي الله زما ربه ماته ببنښه وکړه، په ما رحم وکړه، زما نقصان پوره کړه، زما شان اوچت کړه، ماته هدايت وکړه، ماته روغوالي راکړه، ماته رزق راکړه»

د تلاوت د سجدي دُعا:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الأعْلى، سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ. اللّٰهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أجْرًا، وَضَعْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِهَا عَنِّي وِزْراً، وَاجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ ذُخْراً، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ».

«پاك دي زما رب او ډېر اوچت دي، سجده وكړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ يي پيدا كړي غوږونه يي ورله برسيره كړي او ستركي يي ورله برسيره كړي په خپل طاقت او قوت سره، الله د دي سجدي په ذريعه زما لپاره د خپل ځان سره اجر وليكه، او د دي په ذريعه زما نه بار د ګناه لري كړه، او دا سجده زما لپاره خپل ځان سره ذخيره كړه، او زما نه يي داسي قبوله كړه لكه څرنګه چه دي د داود عليه الصلاة والسلام نه قبوله كړي وه»

كله چه د وتر مانځه نه فارغ شوي، نو مستحب دي چه ووايي: «**سُبْحَانَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ**» دري ځله په اوچت آواز.

بيا د دي نه روسته زما نه دا خاص وصيت وواره: چه ډېر استغفار، سبحان الله، لا إله إلا الله، او دُعا كوه او الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی ته ډیره عاجزي او فریاد کوه او سوال ترینه کوه د مسلمانانو د نصرت لپاره او سوال کوه چه دوي سره په حق متحد شي همدارنګه د خپل ځان لپاره او کور لپاره او د عامو مسلمانانو لپاره د دنیا او آخرت د خیر سوال کوه، او ورسره دا لاندي دعا ډیره وایه خاص طور په آخري لسو طاق شپو د رمضان کي لکه چه په حدیث د عائشي رضي الله عنها کي راغلي دي: «**اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ العَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي**» .

او په آخر کي اي مسلمان وروره او مسلماني خوري ددي ذکر شؤو دُعا ګانو معاني او پدي کي سوچ او فکر ضروري دي، لکه په حدیث کي راغلي: «الله هغه دُعا نه قبلوي کومه چه د غافل او بي پرواه زړه څخه وي».

[سلسلة أحاديث صحيحة].

ورسره د دُعا په وخت کي د دُعا نیت په زړه کي حاضرول او عاجزي کول هم مه هیروه. کیداي شي چه الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی مونږ ته نفعه راکړي او په خپل ذکر او دُعا مونږ اوچت کړي..

په آخـر کي سـتـاسي نه دا درخـواست دي چه هـر چا دا رسـاله تيـاره کـړي ، يا ليکلي يا پښـتـو ژبـي ته اړه ولي ده، دهغوي لپاره د زړه له اخلاصه دُعا وکړي.

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

مسائل وفضائل

بلغة البشتو

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library